

scarlett
wilková
takové velké
šťěstí

MOTTO

Takové velké štěstí

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.motto.cz
www.albatrosmedia.cz

motto

Scarlett Wilková

Takové velké štěstí – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2026

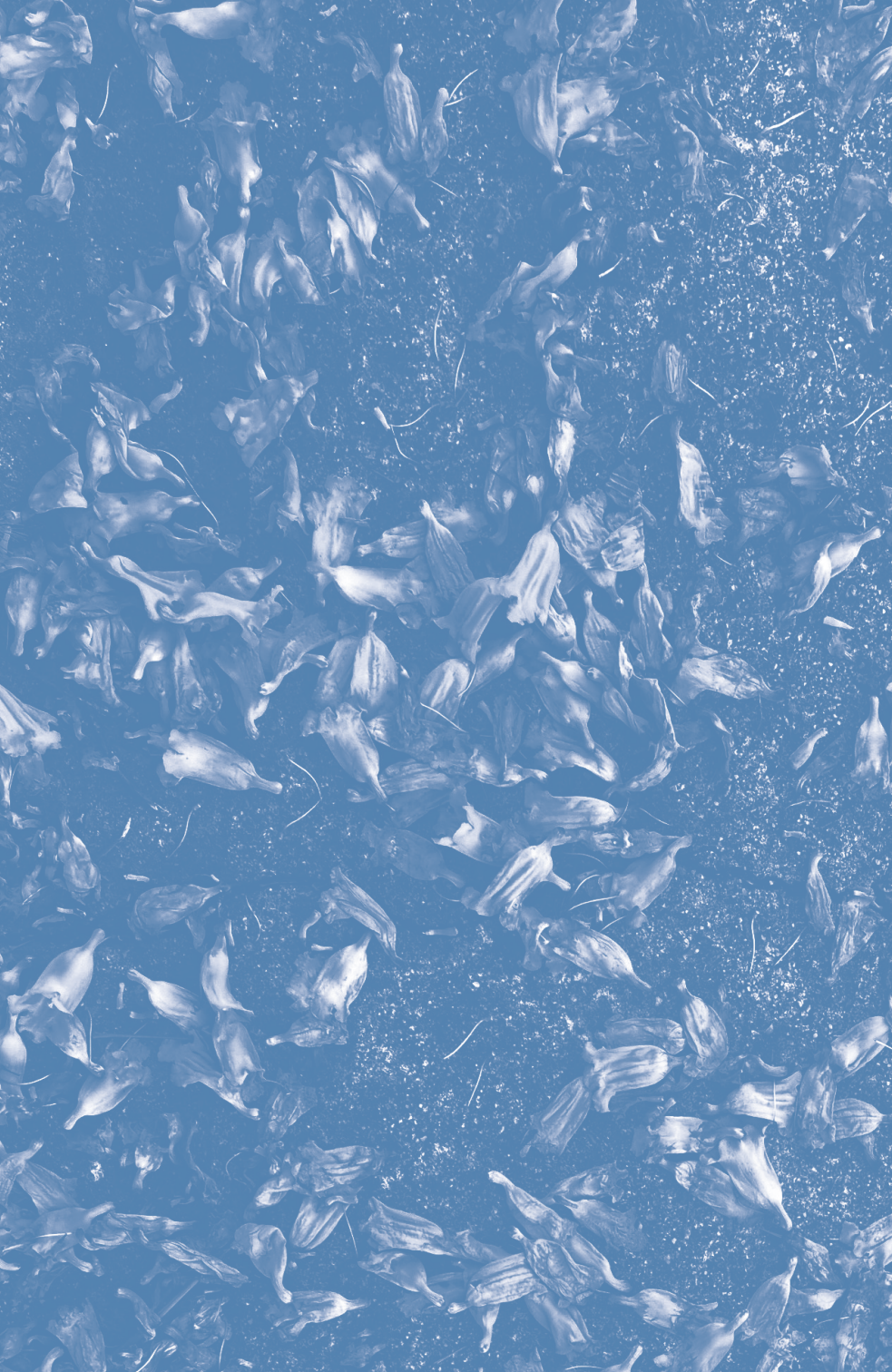
Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

MOTTO

**takové velké
štěstí**

scarlett
wilková
takové velké
štěstí

MOTTO

© Scarlett Wilková, 2026

Cover photography © Depositphotos.com

ISBN v tištěné verzi 978-80-267-6144-0

ISBN e-knihy 978-80-267-6153-2 (1. zveřejnění, 2026) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-6154-9 (1. zveřejnění, 2026) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-267-6145-7 (1. zveřejnění, 2026) (ePDF)

Část 1.

1

Uvědomuješ si, jaké máš štěstí?

Tu větu slýchala od dětství. Patřila k ní, stala se její součástí. Jak už to u takových vět bývá, ti, kterým jsou určeny, je časem přestávají vnímat, natož aby se nad nimi zamýšleli, nebo se jimi dokonce řídili. Takže jí nevěnovala pozornost, přestože kolem ní od malička létala jako moucha, na jejíž bzucení si zvykne a přestane nás rozptylovat.

Nevníkala tu větu, ani když schytávala rány a kopance. Nemyslela na ni ani poté, kdy ustaly, z nosu jí tekla krev a cpala si do něj listí nebo trsy trávy, aby krváčení zastavila.

Dříve se o jejím štěstí mluvilo jen doma, ale pak se stalo veřejné, všemi probírané, proměnilo se v nejdůležitější událost. Ti, kteří jí dříve sotva odpověděli na pozdrav nebo jim za pozdravení ani nestála, se na ni začali dívat. Viděla v jejich očích zájem a otázku: Proč zrovna ona? Co je na ní výjimečného? V čem je lepší než ostatní děvčata?

Viděla v těch pohledech i odpověď: V ničem, vždyť právě na ní není výjimečného vůbec nic. V těch pohledech byl údiv: Tak proč má právě ona takové štěstí? To přece není možné, že si vybral právě ji. Vždyť mohl mít tolik jiných děvčat. Bohatších, pěknějších, šikovnějších, pracovitějších, prostě lepších.

Lidé se snažili ve výrazu její tváře a v jejím pohybu najít potvrzení, že je štěstím celá omámená. Možná čekali, že odted' bude místo chůze tančit a zpívat si. Jenže ona zůstávala stále stejná, menší, než bylo u dívek v jejím věku běžné. Od dětství lehce nahrbená, což působilo, jako by si přála být neviditelná, takže nikdo přesně nevěděl, jaká její postava ve skutečnosti je. Zdali třeba nemá pěkná velká prsa, která jen nejsou tak nápadná, protože nechodí vzpřímeně a nevystavuje je jako ostatní děvčata. Tím by se totiž dalo vysvětlit, proč si vybral právě ji, protože jinak na ní přitažlivého a pozoruhodného opravdu nic nebylo. A tak po ní lidé sjížděli pohledy, zkoumali ji a věřili, že uvidí něco, čeho si doposud nevšimli, a pochopí, proč si zasloužila jeho pozornost.

Jediné, co na ní bylo zvláštní, bylo jméno. Jinou ženu toho jméno nikdo neznal. Většině lidí připadalo směšné a při seznamování vzbuzovalo údiv. K tomu ale téměř nedocházelo, protože místní se vzájemně znali a do vsi málokdy přijížděl někdo cizí.

On se jejímu jménu také podivil, když spolu mluvili poprvé. Bylo to v den, kdy po poledni přišla velká bouřka. Brzy se zdálo, že je po ní, déšť na chvíli ustal, ale pak se přihnaly ještě temnější mraky, z nebe se sypaly ledové kuličky a bylo jich tolik, až země zbělela. Lidé se rozutekli schovat do hostince, ale zaplnili ho tak, že se jich mnoho muselo tísnit venku u zdi, ve snaze ukrýt se pod okrajem střechy. Krávy bučely vyděšením, že na ně z nebe padá cosi studeného s takovou silou, až jim to působí bolest. Papírové květiny a barevné stuhy, kterými byly ozdobeny, se potrhaly, část z nich se válela po zemi, protože je z nebohých zvířat serval vítr. Výstavu dobytka a s ní spojenou slavnost ten rok počasí úplně pokazilo. Lidem

to ale nevadilo, smáli se tomu, že byli úplně promočení, bavili se tím. Tehdy se smáli při každé příležitosti, protože to byla první výstava dobytka po válce. Byl duben roku 1946. Všechno se zdálo být nové, i když to bylo staré, stejné jako před válkou. Všichni najednou věřili, že uplynulé roky strachu a odříkání se už nikdy nevrátí a život bude jenom lepší.

Snažila se ukrýt pod stříšku. Nikdo se nepokusil udělat pro ni místo, pohnout se aspoň trošku, aby se tam vešla, takže v podstatě stála na dešti a měla pocit, že ji každý pichlavý kousek ledu padající z oblohy dělá do hlavy díru.

Pak ji někdo zezadu objal. Přitáhl ji k sobě tak silně, až na něj narazila zády a cítila, jak ji na sebe přitiskl. Chtěla se otočit, podívat se dozadu, ale držel ji tak pevně, že to nešlo. A kolem se tísnili další lidé, všichni promočení, třesoucí se chladem, takže se nemohla pohnout ani pořádně nadechnout.

Padající kroupy se proměnily v proudy vody. Když se ztišovaly a slábly, udeřila lokty dozadu do těla, které se k ní tisklo. Ucítila, jak sebou trhlo a v ten moment sevření povolilo. Rozběhla se dopředu. Zem pokrývaly ledové kroupy, takže na nich okamžitě uklouzla. Za sebou uslyšela smích a slova: „Počkej, pomůžu ti.“

Ruce, které ji uchopily pod pažemi a zvedly ji ze země, byly tytéž, které ji před několika vteřinami objímaly. Poznala je podle vůně. Ten muž totiž voněl. Aspoň měla takový pocit, protože jí jeho blízkost byla příjemná. Byla zvyklá, že z mužů je cítit hnůj, cigarety, alkohol, ale on voněl jako tráva a les.

„Odkud jsi? Odněkud zblízka?“ zeptal se.

V tu chvíli do ní kdosi vrazil, takže málem znovu upadla, tentokrát přímo na něj.

Zasmál se. „Ty se ode mě nemůžeš odtrhnout.“
Rozesmála se taky.
„Jak se jmenuješ?“ zeptal se.
A jéje, teď to přijde, pomyslela si.
„Lipka,“ odpověděla.
„Lidka. To je hezké jméno.“
„Ne Lidka. Říkám Lipka.“
„Libka? Takže Libuška.“
„Ne. Jmenuji se Lipka.“
„Co je to za jméno? Jako lípa? Takhle se někdo jmenuje?“
„A jak se jmenuješ ty?“
„Václav.“
„Hm, tak takhle se jmenuje každý,“ poznamenala trochu jízlivě.
Znovu se rozesmál.
Tehdy ještě nevěděla, že se o ní začne mluvit, že všichni budou říkat, jaké má štěstí. Protože brát si za muže Václava Najzara, dědice největšího statku v Najzarově, bylo to největší štěstí, jaké holku mohlo potkat. Dostat se do takové rodiny, bohaté a staré, podle které se odpradávná jmenovala jejich vesnice, bylo nezměrné štěstí.

2

Ta má smůlu.

Všichni to o ní říkali. Úplně všichni. Její neštěstí se stalo věcí veřejnou, a tak nevěděla, jestli se má zabít – přemýšlela, jak se to dělá, ale na žádný vhodný způsob nepřicházela –, nebo se odstěhovat – netušila kam. Jak by žila někde jinde? Vždyť neznala nikoho, kdo by se z domova odstěhoval. Všichni, kdo se tu narodili stejně jako ona, strávili ve vsi celý život a nakonec tu zemřeli, nanejvýš se stávalo, že se nějaká dívka provdala do blízkého okolí.

Dříve ji nenapadlo, že někde číhá smůla. Čeká, až přijde její okamžik, a pak zboří vše, co dosud pevně stálo. Její život se dosud ubíral od jednoho bodu k druhému. Věděla, co bude dělat další den a další taky a taky za měsíc a za rok, a jedna z těch jistot byla, že si vezme Václava Najzara. Věděla to už od dětství. Tak to už dávno domluvil její otec s jeho otcem. Věděli to všichni. Kdo jiný by k sobě patřil jako ženich a nevěsta než dcera a syn dvou sedláků s největšími grunty široko daleko. Vlastně si ani nevybavovala, kdy se o tom rozhodnutí dozvěděla. Bylo to něco daného, nezpochybnitelného a naplánovaného ode dne, kdy se narodila.

Nikdy proto nezapomněla na den, kdy se dozvěděla, že si ji Václav nevezeme. Byl květen roku 1945. Pamatovala

si nejen datum, ale i přesnou hodinu, protože tehdy stála venku u okna a dívala se jím do světnice. V očích jí zůstaly otisknuté staré nástěnné hodiny právě odbíjející šestou večer, sedící otec, matka stojící naproti němu, opírající se rukama o stůl, ramena nahrbená, jako by celá klesla pod tíží všeho strašného, co se stalo.

„Už s tím nic neuděláme,“ prohlásil otec.

„Co přesně řekli? Mluvil jsi se starým, nebo s mladým?“ zeptala se máma.

„Se starým. Ale to je jedno. Už se v tom nehrab, nedá se nic dělat.“

„Holka za to nemůže. Měla smůlu. A oni dali slib už dávno. Byli jsme přece domluvení. Nemůžou teď...“

„Ticho buď. Cos myslela? Že si ji po tom vezme? Však se najde někdo jiný, komu to vadit nebude. Nebude Najzar, bude jiný.“

„Ale ona ho má ráda. A všichni vědí, že nemůže za to, co se stalo.“

„Nechce ji. Starý řekl, že svatba nebude, když je pokážená.“

Pak slyšela, jak otec do něčeho bouchl. Následovaly jeho hlučné kroky, tak utekla, aby ji nepřistihl, že poslouchala.

Běžela k řece. Svlékla se a vstoupila do ní. Opatrně našlapovala na kluzké kameny a postupovala až pod splav, kde jí voda sahala těsně pod bradu. Od doby, kdy se to stalo, vstoupila do řeky mnohokrát. Dříve se tak často nekoupala, ale teď ji do studeného proudu hnál pocit, že ze sebe stále znovu a znovu musí smývat všechnu tu špínu, ponížení a hnus. Dělal to už několik dnů stále dokola, přestože věděla, že se ničeho z toho nezbaví, i kdyby se koupala celé roky. Nechala vodu po sobě proudit odshora

dolů a pronikat do všech otvorů a štěrbin svého těla s vědomím, že je to zbytečné, protože se o ní stejně už navždy bude říkat, že je pokažená. Zneuctěná. Ta, která přišla o čest, a Václav Najzar si ji kvůli tomu nevzal. Takovou smůlu měla. Ano, to se o ní už navždy bude říkat. Bude se to o ní vyprávět, i když už tady dávno nebude. Další a další generace ženských si budou vyprávět o statkářově dceři, která si měla vzít nejhezčího a nejbohatšího mladíka široko daleko, ale nestalo se to, protože měla smůlu. Protože přinesla ruským vojákům chléb, špek a lahev žitné. Udělala to, co jí otec přikázal. Vždycky byla poslušná a dělala to, co jí rodiče přikázali.

Vojáci pojedli, popili, odešli. V noci se vrátili.

Táta, který jim rozespálý přišel otevřít, je nechtěl pus- tit dovnitř, protože už byli hodně opilí. Jeden z nich ho praštil pažbou pušky do hlavy tak, až zůstal ležet v koutě před síně. Čtyři byli. Dva ji povalili na podlahu, další hodil matku na postel, čtvrtý otevřel okno a cosi křičel. Najednou jich bylo v místnosti několik, dodnes si nebyla jistá kolik. Přitáhli s sebou i Anku a Jarku ze sousedství. Jarku jeden držel za paži. Vzpínala se tak, že ji vlekl po zemi, sukni měla vyhrnutou, nohy zašpiněné od bláta, jak ji táhli zadem přes zahradu.

Viděla, jak jeden z nich roztrhl Ance blůzku. Všichni v místnosti se zadívali na její obrovské břicho. Jako by se v tu chvíli svět zastavil. Ti muži strnuli a hleděli na břicho, které bylo tak bílé, že v šeru téměř zářilo.

„Prosím, prosím, prosím...“ Ta slova, která z Anky vycházela, se jí vryla do paměti, slyšela je pořád, tehdy jí připadala horší než bolest, která jí projela tělem. Možná kdyby Anka tak nesténala, cítila by svoji bolest intenzivněji, ale když ležela na podlaze s hlavou vytočenou

směrem k ní a sledovala ji, jak leží tváří a obrovským břichem přimáčknutá k zemi, upjala k ní pozornost, protože jí ta scéna připadala neuvěřitelná, nemohla od ní odtrhnout oči, a to jí pomohlo vydržet vlastní utrpení, rozptýlit pozornost, nesoustředit se jen na sebe. Vybavovala si, že máma před pár dny se sousedkami mluvila o tom, že Anka bude už brzy родit. Mámu neviděla ani neslyšela. Vnímala jen Jarčin křik a Ančino opakované *prosím, prosím*, které sláblo.

Všimla si, že se v okně objevila nějaká silueta, někdo nahlížel dovnitř.

Nad její tváří se střídaly tváře vojáků. Jeden ji hladil po vlasech, usmíval se a něco říkal, zatímco do ní pronikal. Vůbec se nebránila. Ležela nehybně s hlavou vytočenou doleva, sledující, co se odehrává vedle ní. Uviděla, že se po podlaze rozlévá krev, a napadlo ji, že možná od Anky doteče až k ní. Viděla tu tmavou skvrnu, přestože temnou místnost částečně osvětlovala jen lampa, s níž šel táta otevřít. Některý z vojáků ji pak postavil na židli.

Pak kdosi zabouchal na okno. Slyšela křik, hluk, kroky. A pak už jen sténání.

Posadila se. Otočila se a viděla, jak se matka nemotorně snaží vstát z postele. Měla roztrhaný živůtek, snažila si kusy látky přidržovat u sebe, pohybovala se těžce, ale přesto mířila k Ance stále ležící tváří na zemi.

„Zajdi pro prostěradla. Milenko, slyšíš? Mileno, vstávej. Musíš.“

Poslechla. Zvedla se z podlahy, ale podlomily se jí nohy, takže upadla. Ve dveřích se objevil otec. Lezl po čtyřech, připadal jí jako jakési zvíře, možná to bylo těmi zvuky, které vydával. Jako by se všichni kolem ní proměnili v nemotorně se pohybující bytosti, které mají blíže ke zvířatům

než k lidské podobě, v jaké je znala. Všude se rozléval zvláštní pach, ze kterého se jí zvedal žaludek.

Z následujících vteřin, minut a hodin si pamatovala jen útržky. Matku, která se snažila zastavit krev valící se z Anky, Jarku, která se kymácela tam a zpět, tátu na kolenou, blikající světla za okny, pak nějaké lidi uvnitř.

„To zvládneme, Mileno, děvenko moje, to už zažilo ženských. Zapomeneš. Hlavní je, že jsi přežila,“ chlácholila ji máma a zabalila ji do prostěradla.

„Mileno! Milenko!“

Slyšela mámin hlas, cítila, jak ji pak někdo odnášel v náručí.

„Přežila jsi to,“ opakovala máma.

Nebyla si jistá, že přežít bylo dobré. Později došla k přesvědčení, že Jarka je na tom lépe. Odjela. S nikým se nerozloučila, prostě za několik dnů po té noci zmizela. Říkalo se, že se odstěhovala ke vzdáleným příbuzným na Slovensko, kde ji nikdo neznal.

Někdy ji napadlo, že i Anka je na tom lépe. Protože už má klid. Nikdo se na ni nedíval, nešeptal za jejími zády, že měla smůlu. Zemřela na žebříňáku, na kterém se ji pokusili odvézt k doktorovi, ale vrátili se ani ne za hodinu zpátky. Ančin muž Josef přijel až ráno, byl zrovna tu noc ve městě u příbuzných. Když se dozvěděl, co se stalo, chlapi ho řetězem přivázali ve chlévě, chtěl si to s vojáky vyřídit. Nedokázali ho udržet a báli se, že by snad nějaké další vojáky pobil, nevinné, protože ty, kteří to udělali, už nechal jejich velitel hned časně ráno zastřelit. Popravili je na návsí jejich kolegové, přede všemi, pro výstrahu dalším. Ale jen dva, ostatní prý jen potrestal, nikdo ovšem nevěděl jak.

Ten důstojník se za ně přišel omluvit. Najednou stál ve dveřích, Milena vykřikla, a máma když uviděla chlapa

v uniformě, lekla se tak, až upustila hrnec s polévkou. Ale pak si s ním sedla ke stolu.

Milena to nechápala. Udělalo se jí špatně, utekla do zahrady a vrátila se, až když odešel.

„Je to slušný člověk. Omluvil se za ně. Taký z toho byl špatný. Říkal, že doma nechal ženu a dcerku, že je neviděl tři roky, že o ně má taky strach. Potrestal ty vojáky. Válka dělá z lidí zvířata,“ řekla máma.

Milena si mnohokrát pomyslela, že se to celé dalo utajit. Kdyby matka netrvala na tom, že musejí hned pomoci krvácející Ance, odvézt ji k doktorovi, mohly se všechny poté, co vojáci zmizeli, umýt, poklidit místnost a předstírat, že se před nimi schovávaly i s Jarkou ve sklepě nebo ve stodole a že vojáci mezitím u nich ve světnici znásilňovali jen Anku. Jarka by s tím určitě souhlasila, taky by jí záleželo na tom, aby se nikdo nedozvěděl, co se stalo. Ano, tak to měly zařídit, táta by určitě byl pro. Zavřel by dveře, nedovolil by, aby tam lidé přišli, a ony by měly čas dát se do pořádku.

Třeba by tomu někdo nevěřil, šly by řeči, ale kdyby táta trval na tom, že vojáci dovezli do světnice skutečně jen chudinku Anku a tam se na ní střídali, zatímco ostatní ženské se stačily schovat, kdo by jeho slova mohl zpochybnit? Ance se už stejně nedalo pomoci, to bylo jasné, tak bylo jedno, jestli by naposledy vydechla u nich na podlaže, nebo kdesi uprostřed polní cesty na žebříňáku? Třeba jí to drkotání na voze způsobilo ještě větší bolesti. Měly ji nechat umřít tam, kde byla, v klidu, u nich. Ano, tak to mělo být. Kdyby tvrdily, že jim ostatním vojáci neublížili, Václav by nemohl svatbu odvolat. Neměl by právo zrušit dohodu. Musel by si ji vzít.

3

Měl štěstí, že si jí tehdy v tom lijáku všiml.

Opravdu to bylo štěstí, říkal si, když na ni později čekal u lesní pěšiny, kterou chodívala.

„Už vím, proč ti říkají Lipka!“ zavolal na ni.

Bylo vidět, že se polekala, když se vynořil z keřů a postavil se přímo před ni.

„Voníš jako kvetoucí lípy,“ pokračoval a užíval si jejího překvapení.

Zírala na něj, mlčela. Překvapilo ho, že vzápětí natáhla ruku, dotkla se jeho vlasů a pokusila se z nich vytáhnout uvízlou smrkovou větvičku. Měl ji ve vlasech dost zamořtanou, takže se postavila na špičky a zvedla i druhou ruku, aby si lépe poradila. Najednou ji držel kolem pasu a tiskl ji k sobě. Hned ruce spustila a odstrčila ho.

„Nemrač se,“ řekl. „Nešla bys se mnou někdy na procházku? Chtěl bych si s tebou promluvit. Poznat tě.“

„Tak jo,“ odpověděla a vzápětí se rozběhla. Po pár krocích zakopla, upadla, ale hned se zvedla a běžela dál.

„Pořád padáš, ty se beze mě neobejdeš, vidím, že mě potřebuješ, abych tě zvedal ze země,“ zavolal na ni a pak poslouchal její vzdalující se smích.

Když později vzpomínal na jejich první schůzky, vybavoval si z nich především to, že se často smáli.

„S tebou je veselo. Jedině s tebou se zasměju,“ říkával.

Smál se, když se jí snažil rozepnout halenku a ona mu dala facku, pak vylezla na strom a seděla na něm tak dlouho, dokud si neklekl a nepřísahal, že už jí nikdy halenku rozpínat nebude. Smál, se když mu vyprávěla, že stromy mohou být fialové.

„Jsou země, kde rostou fialové stromy. Jsou velké jako duby nebo jasaný a místo zeleného listí mají fialové květy, v takové barvě, jako je šerík, vlastně ne přesně takové, ta barva připomíná spíš fialky. Když květy opadávají, leží na cestách, lidé v nich chodí zaboření až po kotníky a široko daleko je všechno fialové,“ vyprávěla a on se zase smál.

„Kam na takové nesmysly chodíš? Jak tě to napadlo? S tebou je zábava, Lipko.“

Smál se, když mu přinesla skleničku švestkového kompotu. Pěkně ji celou zabalila do vyšívaného ubrousku, nezapomněla s sebou vzít lžičku, všechno úhledně rozložila na louce a pak ho krmila.

„Je moc dobrý. Opravdu jsi ho dělala sama? Ty jsi děvče, se kterým budu mít sladký život,“ pochvaloval si.

„Lipka? Kdo je to? A co to je za jméno?“

To je pro něj typické, řekl si Václav. Byl zvyklý, že když otec s něčím nesouhlasil, snažil se blahosklonným až arrogantním způsobem vyvolat v ostatních pocit, že jde o věc bezvýznamnou a je ztrátou času se jí zabývat. Věděl, jak bude otec reagovat na oznámení, že se chce s Lipkou oženit, úplně přesně to věděl a úplně přesně tak se to odehrávalo.

Matka se tvářila stejně jako tehdy, když kroupy zničily úrodu. Její úzké rty se zdály být ještě užší, hluboké rýhy

kolem úst ještě hlubší, oči pichlavější a hlas skřehotavě nepřijemnější než obvykle. „Dcera stolaře? Vím, který to je, patří jim ta barabizna u cesty, že? Nic nemají, ani kousek půdy, jen mizernou zahrádku. A co jsou vlastně zač? Přitáhli až po první válce, nemají tu kořeny. A ona vypadá jako cikánka, taková šmudla je to.“

I to Václav očekával, a proto měl připravenou řeč: „Otče, souhlasil jsem s tím, že se ožením s Milenou. Ctil jsem váš názor, že je třeba spojit pole a grunty. Stejně se teď řídím i vaším rozhodnutím, že se s ní oženit už nesmím, protože by byla ostuda brát si znásilněnou ženskou. Jenže jinou nevěstu s takovým věnem, jaké by přinesla Milena, stejně nenajdeme. Tak mi, prosím, dovolte vzít si děvče, které mám rád. Sice nemá věno, ale bude si vážit toho, že se dostane do naší rodiny. Je pracovitá. Poctivá. Učenlivá. Starostlivá. Je sice z obyčejné chudé rodiny, ale její otec je uživí, má dobrou pověst, zákazníci si jeho služby pochvalují. Má dost práce, má svou dílnu, nejsou žádní žebráci. A je dobře, když je holka zvyklá žít skromně. Nebude náročná. Bude dobrá žena, uvidíte. Prosím, tatínku, dovolte mi to.“

Velmi dobře věděl, jaká slova na otce působí. Směšící uctivosti, podlézavosti a vypočítavosti měl nacvičenou a mnohokrát se mu osvědčila. Tušil, že na tátu nejvíce zafunguje zmínka o tom, že tak dobrou nevěstu, jako je Milena, už stejně nenajdou, protože to zkrátka byla pravda, pokud je označení dobrá nevěsta spojováno s majetkem. A s ničím jiným odpradávná svatby v sedláckých rodinách spojovány nebyly. Jiné děvče s takovým věnem, jaké měla dostat Milena, se široko daleko nenacházelo.

Také věděl, že táta nechce jeho svatbu odkládat. Přechkali válku, žádné hrůzy s ní spojené se jich výrazně nedotkly. Ale zchudli. Takže přišel čas opět začít hospodářství

rozvíjet. Koupit stroje, nabrat pomocníky. Začíná nová doba, je třeba ji využít, udělat něco pro další generaci. Založit další generaci. Není čas chodit po zábavách a střídat děvčata jen tak.

Všichni viděli, jak starý sedlák Najzar slábl. Bylo mu sice jen něco přes padesát, ale během války výrazně pohubl, začaly mu vypadávat zuby. Už nezvládal to co dříve. Sice by zešílel, kdyby mu to někdo naznačil, ale sám to cítil a v podstatě už hospodaření na statku před časem svěřil Václavovi. A ten pro to potřeboval ženu. Když syn přebírá statek, mívá po svatbě nebo těsně před ní. Tak to odjakživa bývalo.

Hned po tom maléru, který se stal Mileně pár dnů po osvobození, se Václav začal dívat po jiných dívkách. Musel si vybrat náhradu. Nebylo to snadné. Všechny svobodné dívky v okolí od vidění znal. Dříve se na zábavách za něj takovou pěknou holkou rád otočil, ale pak, když během války byly tancovačky zakázané, scházel se jen s Milenou a stačilo mu to. Neměl důvod přemýšlet nad tím, že by mu s jinou třeba bylo příjemněji, protože od Mileny dostával vše, co potřeboval. V tomto směru měli jasno, řekli si, že není důvod čekat na svatební noc, když oba věděli, že se stejně budou jednou brát, brzy, až skončí válka, jakmile skončí.

Vzpomněl si, jak si Milena zakládala na tom, aby se nikdo nedozvěděl, že se scházejí.

„Otec by mě zabil,“ říkala vždycky, když vylézala ze seníku, pečlivě se upravovala, vyndávala si z vlasů stébla slámy a zahlazovala veškeré stopy naznačující, co tam spolu dělali.

Chudák holka, tolik dbala na svou pověst poctivé budoucí nevěsty, která půjde do kostela s věnečkem na hlavě, a teď celá vesnice mluví jen o tom, že ji znásilnili vojáci. Všichni si o tom šeptají, křížují se, zakrývají si dlaněmi

ústa, dívají se na zavřená vrata Dočkalova statku a čekají, jestli budou mít to štěstí Milenu zahlédnout, jak se bude tvářit, jak bude vypadat. Jako by to, co se jí stalo, na ní mělo být už navždy na první pohled viditelné.

Václav přemýšlel, zda by za ní neměl zajít. Asi měl, když to byla jeho snoubenka. Ale nechtělo se mu. Nedovedl si tu situaci představit. Co by jí měl říct? Jak by se k ní měl chovat? Nejraději by se s ní už nikdy neviděl. Přemýšlel, co udělá, jestli se jednou potkají. Určitě se jednou potkají, vždyť jejich statky od sebe nejsou vzdálené. Trapné to bude. Ale přece si Milena nemůže myslet, že si ji vezme, když si všichni šuškájí o tom, že se na ní vystříдалo bůhvíkolik chlápů. Taková ženská přece nemůže být jeho manželkou. Tož to by nešlo. Byl rád, že za něj nakonec vše rozhodl otec.

Téměř rok pak neměl ženu. Uběhla zima, začalo se oteplovat.

Byl podrážděný, mrzutý. Nezvykle hrubě se choval k lidem, kteří na statku pracovali. Když jednu holku a mladíka přistihl večer v seníku, sprostě jim vynadal. Vadilo mu, když viděl, že se nějaký pár vedl za ruku. Taký potřeboval blízkost dívky, tak proč všichni nějakou měli, jen on ne?

Jenže v okolí žádná nezadaná dívka, která by se mu líbila, nebyla. Nestačilo mu pomuchlovat se s nějakou ochotnou děvečkou, tak se ponížovat nechtěl. Hledal manželku. Dívku, která by si zasloužila být po jeho boku. Vždy se mu líbily ženy pevné, dobře stavěné, modrooké a plavé, takže se divil, proč ho upoutala štíhlá malá holka s nejčernějšími vlasy, jaké kdy viděl, která se k němu náhodou přimáčkla v dešti. Rozhodl se, že si ji vezme. Co na tom, že se se téměř neznali? Byla milá. Nebyl čas na přemýšlení, bylo třeba žít.

4

„Ta má tak velké štěstí. Chová se, jako by si toho nevážíla. Ona si to vůbec neuvědomuje.“ Máma to mlela stále dokola. Čím více posluchaček měla, tím více se rozjízďela. Lipce to bylo nepříjemné, styděla se za ni. Navíc měla pocit, že ji pohledy sousedek sedících u nich v kuchyni doslova propalují.

„Co se lekáš?“ ohradila se máma našťvaně, když Lipka ucukla před její rukou. Před ženskými jí připadalo nevhodné, že dcera dala najevo, jak se jí bojí. Dotkla se jejích vlasů. „Nejvyšší čas vymyslet, jak si je uděláš. A teď jsme mluvily o šatech. Je špatná doba na svatbu. Vždyť není nic k sehnání, ještě horší než za války to je,“ pokračovala.

Lipka byla zvyklá, že natažená ruka znamená blížící se pohlavek, tak před matkou pro jistotu přece jen couvla. Ženské se na sebe významně podívaly. Že se z jejich baráků odjakživa ozýval křik, věděli všichni.

„A nehrb se tak,“ hlesla máma a usmála se.

Najednou. Najednou se usmívala. Lipka se ušklíbla. Připadalo jí odporné, jak matka najednou předstírá, že ji má ráda. Od chvíle, kdy se k nim domů před několika měsíci přišel představit Václav, se k ní chovala úplně jinak

než obvykle. Hezky, mile, dalo by se říct, že téměř uctivě. Už aby ta svatba byla a já odtud konečně zmizím, pomyslela si.

Nejhorší jí připadalo, jak podlézavě se matka chovala k Václavovi. K ní se totiž jeho rodiče chovali přesně opačně. Když se jim poprvé přišla představit, připadala si jako děvečka čekající, zda jí milostivě dovolí vkročit do dvora. Jen vyhlédli z okna a zase se schovali. Zdálo se, že Václavovi je to jedno, vedl ji za ruku, vešel s ní do světnice, řekl, že přišel představit dívku, kterou má rád. Jak se tehdy červenala. Vůbec nevěděla, co má říkat, jak se chovat, tak se jen usmívala.

Krátce poté ji Václav přivedl na statek znovu, tentokrát na oslavu narozenin svého bratra. Tehdy se poprvé seznámila s celou jeho rodinou. Se sestrou Vlastou, která se na ni stejně jako jeho rodiče dívala jako na odporný hmyz, a s bratrem Vojtěchem, oslavencem, který přijel z Prahy. Ten s ní naopak mluvil mile. Vysvětlil jí, že on je sice nejstarší, ale protože se rozhodl studovat, přenechal právo na rodinný statek mladšímu Václavovi.

„Nikdo to nechápe, táta mi to neodpustil, ale já jsem měl jiné představy o životě. Jenže to tady nechápe nikdo, tady si všichni myslí, že nejdůležitější je půda a dobytek, ne vědomosti a zážitky,“ řekl a pak jí vyprávěl, jak před válkou začal studovat, jenže Němci pak zavřeli vysoké školy, tak musel jít na nucené práce. Ještě štěstí, že ne přímo do Německa, ale jen do pohraničí, do jakési zbrojovky. Těžká a nebezpečná práce to byla, ale přežil a teď, po válce, školu dokončuje.

„Chci zůstat v Praze. Byla jsi někdy v Praze? Nebyla? Tak to musíte s Václavem přijet. Přemluvím ho, i když on bude tvrdit, že nemá čas. Připrav se, že ti pořád bude

říkat, že nemá čas. Ale ty přijď určitě. Copak ty nechceš něco vidět a prožít? Víš, jak je Praha krásná? A povídej mi něco o sobě, Lipko. Jak to, že ti rodiče dali tak zvláštní jméno? Václav říkal, že se jmenuješ Filipa. Neznám žádnou ženu s takovým jménem, máš ho po někom z rodiny? Jak na něj rodiče přišli? Jak je to napadlo? Měla bys trvat na tom, ať ti lidé říkají Filipo, je to krásné jméno, neměla bys být Lipka. Co to je za zkomoleninu? Tobě to nevadí?“

Vojtěch mluvil a mluvil, naléval jí těžké červené víno, kolem bzučely včely, slunce pomalu zapadalo a zahrada byla jako zahalená do zlatého oparu. Tehdy si myslela, že jestli její budoucí život na statku u Najzarů bude takový jako tohle odpoledne, tak bude překrásný.

„Bratr pořád žvaní. Je zvyklý z těch svých škol stále jen mluvit, ale když přijde na práci, zmlkne a zmizí, víš?“ dobíral si Václav bratra, ale znělo to mile a Lipka si pomyslela, že ti dva se mají rádi.

Připadali jí tak odlišní, jako by ani nebyli bratři. Vojtěch byl štíhlý, jeho pohyby byly rychlé a měl zvládnutou patku padající do čela. Václav byl robustnější, svalnatější, ne tak výmluvný a vlasy si sčesával dozadu. Více se podobal starému panu Najzarovi. Ten také nemluvil. Seděl v čele stolu a Lipka si všimla, že se na ni čas od času přísně podíval.

Začala se loučit. Byl čas, aby ji Václav odvezl domů, do její vsi. Šel pro koně. Když se nevracel, vydala se ho hledat do stájí. Zastavila se u okénka a poslouchala, protože ji zarazilo, jakým způsobem se tam Vojtěch a Václav bavili. Slyšela zvýšené, podrážděné hlasy.

„Vytáhni už konečně hlavu ze sena. Copak jsi zhloupl?“ říkal Vojtěch.

„Nemám čas zabývat se politikou a číst každý den noviny jako ty. Já se musím tady o to všechno postarat. Víš, co to je, každý den...“

„Ale ty se o politiku musíš zajímat. Musíš se připravit, že nic nebude tak, jak si myslíš, jak si s tátou představujete. Jestli komunisti vyhrajou, začnou dělat ty jejich kolchozy...“

„Nemysli si, že jsem tupý, protože nestuduju v Praze. Já sleduju, co se děje. Takže vím, že Gottwald řekl, že u nás kolchozy dělat nebudou. On se naopak staví na naši stranu.“

„Na čí stranu? Zbláznil ses? Komunisti se staví na naši stranu? Co to meleš? Uvidíš, co začnou říkat, jestli se dostanou k moci. A oni se k ní dostanou. Kdekdo se je chystá volit.“

„Nesmysl. Neznám nikoho, kdo by je volil.“

„Všichni mladí jim fandí. Víš, kolik je u nás na škole komunistů?“

„No tak hlavně že se ti tam líbí.“

„Já se ti jen snažím vysvětlit, že svět není jen statek, takhle díra a okolí. Tady sedláci komunisty nevolí. Ale lidi z měst, kteří nic nemají, jim fandí. Všichni jsou Rusům vděční, že nás osvobodili, a ti všichni, kteří mají rádi Rusy, budou volit komunisty, to si piš. Vzpomeneš si na to...“

„A to mám podle tebe sedět a přemýšlet nad tím? Já nemám čas žvanit o politice. Já musím orat. Kupujeme právě stroje, příští týden přivezou samovaz, pak novou mlátičku. Víš, jaké máme dluhy? Nevíš! Ty nic nevíš. Tobě táta jen dává peníze, aby sis mohl studovat v Praze a diskutovat tam s komunisty, ale já ty peníze musím vydělat.“ To už Václav zvýšil hlas. „Myslíš, že by mě nebavilo chodit si v Praze po kavárnách a číst si noviny? Myslíš, že mě víc baví tady to všechno?“ pokračoval.

„Myslel jsem, že to tu máš rád,“ hlesl Vojtěch tiše.

Ale Václav dál soplil: „Někdy bych tady ty vidle zapáchl do hnoje a odešel. Prostě bych šel, pořád dál, nevím kam, pryč odsud. Tak to mě někdy napadá, víš? Co se tváříš tak překvapeně? Co sis myslel? Jaké to podle tebe je, dřít od rána do noci, poslouchat od otce, co dělám špatně, dívat se na matku? Bůh mi odpust', ale už ten její nasupený výraz nemůžu ani vidět. Divím se, že to Lipka snáší, že předem nevidí, co ji tu bude čekat.“

„Je na ni matka zlá?“

„Matka je zlá na všechny, už s ní není k vydržení.“

„Čekají nás všechny těžké časy, Vašku.“

„Mě čeká pořád jen to samé. Otec, matka a práce. Dřel jsem za války a teď budu dřít ještě víc, protože budeme muset splácet půjčky.“

Svatba Lipky a Václava proběhla na úřadě, ne v kostele.

„Taková ostuda,“ opakovala selka Najzarová stále dokola. I Václava zaskočilo, že je farář odmítl oddat. Lipka neměla jak doložit, že je pokřtěná. Její rodiče s farářem cosi dlouho vyjednávali, mluvili o jakémsi náhradním rodném listu, ale on trval na tom, že by ji nejdříve musel pokřtít, což není jen tak a vyžaduje to přípravu. Václav o žádném čekání nechtěl slyšet. Lipka na rozdíl od Mileny s ním totiž před svatbou do sena zalézt odmítala.

„Vždyť o té jejich rodině nic nevíme. Kdo ví, co jsou zač, co mají v rodě? Bezvěrci to jsou a ještě mají nepořádek v dokladech. Taková ostuda,“ mudrovala Najzarová.

Václav úplně nepochopil, v čem byl problém, ale když se dozvěděl, že na úřadě může svatba proběhnout bez průtahů, ulevilo se mu. Kostel nebo úřad, vždyť je to jedno.

Byl červen roku 1946.

„Doufám, že si uvědomuješ, jaké máš štěstí. Dostala ses do dobré rodiny, tak si toho važ,“ promlouval k Lipce sedlák Najzar po obřadu.

Poklonila se mu a řekla, že si toho váží. Zatvářil se překvapeně. Vzápětí se jeho udivený výraz změnil ve spokojený. Takový projev úcty nečekal. Možná z té holky opravdu bude dobrá žena pro jeho syna. Ještě si s Václavem promluví, je třeba mu vysvětlit, že ženskou musí krotit hned od začátku, začít s tím hned po svatbě, už teď jí ukázat, kde je její místo, co je její práce. Ať si zvykne co nejrychleji. To sedlák Najzar rád kdekomu vykládal, ale všichni z okolí se mu tajně smáli, protože bylo očividné, že vlastní ženu za celý život zkrotit nedokázal.

Rodina usedla na zahradě k dlouhé řadě stolů pokrytých bílými ubrusy. Jedlo se, pilo se a mluvilo jen o tom, že před týdnem ve volbách zvítězili komunisté. Všichni pořád dokola omílali: „Neznám nikoho, kdo je volil. To není možné, kdo je mohl volit? Tady je rozhodně nikdo nevolil...“

Vojtěch se opil a zmizel. Václav s Lipkou ho šli hledat. Ležel u řeky.

„Jak můžete být tak bezstarostní, tak hloupí?“ zamumlal, když ho postavili a pokoušeli se ho nasměrovat k domovu.

„Dobře, že je to za námi, už mi ty řeči o politice lezly krkem. Vždyť se lidi ani nebavili, furt jen mleli o komunistech, to se přece na svatbě nehodí,“ řekl Václav, když s Lipkou další den odvezli Vojtěcha na nádraží a pomohli mu do vlaku s taškami plnými jídla.

„Jsi zelený jak nezralá švestka,“ smála se mu Lipka.

Shodli se, že příště až se zase sejdou, zábavu si řečmi o politice kazit nebudou.

„Brzy přijedu!“ volal Vojtěch z rozjíždějícího se vlaku.

„Jo, až všechno sežereš a budeš mít hlad,“ křikl na něj Václav.

„Přijedu pomoci při žních. Slibuju!“

Cestou zpět Václav zajel s vozem do lesa. Lehli si na jeho okraj, tam, kde končilo jedno z četných rozlehlých polí rodu Najzarů, které bylo toho roku oseté lnem. Lipka hladila Václava po vlasech, zastrkovala mu do nich blan-kytně modré kvítky a on jí rozepínal halenku.

Když dělal totéž v noci, poprvé, trochu se bála. Předtím několikrát viděla mladé páry, když se milovaly v pří-tní, opření o stěny chalup nebo kmeny stromů. Dokonce jednou vyrušila dcerku od sousedů, když v lese s holým zadkem seděla na klukovi z vedlejší vesnice, a ta se pak na Lipku mračila, kdykoli se někde potkaly. Ty výjevy Lipce připadaly směšné a nehezke, takže představa, že by takové pohyby měla dělat i ona s nějakým mužem, ji nikdy ne-lákala. Ale svatební noc s Václavem nakonec vyhodnotila jako příjemnou. Sice ji potom ještě celé dopoledne bole-lo a štípalo mezi nohama, ale když spolu leželi v záplavě modrých kvítků a Václav si na ni lehl stejně jako v noci, podívala se mu do očí a usmála se.

„Ty jsi moje radost, Lipko,“ zašeptal.

5

„Pořád nic?“

„Matko, nechte toho, prosím vás.“

„No co? Sám to nechceš slyšet, že? Já to na ní viděla od prvního pohledu. Ta nebude mít děcko nikdy. Já to na ženských poznám. Je jalová. Rok od svatby a nic. Měl sis vzít nějakou pěknou, ne tak hubenou. Co na ní vidíš, to nechápu...“

Václav odsunul hrnek a vstal od stolu tak rychle, až převrhl židli.

Matka se zasmála a křikla na něj: „Před pravdou neutečeš!“

„Teď musíme držet pohromadě, ne být na sebe zlí,“ ohradil se.

„Ty mě budeš poučovat? Kdo to kdy viděl, aby synek poučoval matku?“

„Tak dost!“ křikl pevně sedlák Najzar a jeho žena i syn ztichli. Dříve by zařval. Ne, dříve by vůbec k tak vyhroceným situacím v rodině nedocházelo. Nikdo by si nedovolil vyvolat hádku, urážet se navzájem, nikdo kromě něho neměl právo v tomto domě zvyšovat hlas, ale teď, když zeslábl, si to právo čím dál více osvojovala jeho žena. Vždycky bývala panovačná, ale v poslední době si na něj

dovolovala, nejen když byli sami, ale také před syny a před sousedy. Měl by tomu rázně učinit přítrž, bouchnout do stolu, ale už na to neměl sílu. Nechtělo se mu ani pokusit se ze sebe vydolovat zbytky bývalé síly, ověřit si, jestli mu jí ještě trochu zůstalo. Nechtělo se mu už vůbec nic. Přesvědčoval sám sebe, že to je jen tím výjimečným horkem, které pomine, a on zase bude chlap, jako býval.

Takové vedro nikdy nezažil. Takové vedro totiž nepamatoval nikdo. O ničem jiném než o vedru se nemluvilo. Byl červenec roku 1947.

Sedlák Najzar přestal chodit do hospody, nevyrážel ani na dlouhé procházky a kontroly svých polí a pastvin, jako to rád dělával dříve. Stejně se člověk zpotil jako prase, jen co ušel pár kroků, tak nač chodit ven, dívat se na ostatní lidi, také páchnoucí potem, ploužící se jako mátohy.

Cítil se tak unavený, že ani nepomáhal synovi. Věděl, že to jeho Václav nemá jednoduché. Že mu hospodářství předal v těžké době. Správné by bylo, kdyby teď spolu dělali na poli jako dřív, pěkně bok po boku, kdyby synkovi ještě občas s něčím poradil, i když je šikovný a rady nepotřebuje. Jenže když se před pár dny za Václavem pokusil dojít na pole, cítil se po pár minutách chůze tak slabý, že si musel na chvíli sednout pod strom, a pak se potupený vrátil domů, tajně, potichu, aby si nikdo nevšiml, jak zestárl, jak je bezmocný.

Co se o téhle době jednou bude říkat? Jestli tedy ta vedra vůbec někdo přežije, když to zatím vypadá, že všichni pochcípáme, přemýšlel.

Nejlépe mu bylo, když ležel v posteli. Nepamatoval, že by si někdy v minulosti během dne jen tak lehl, ale v posledních týdnech trávil v posteli celé odpoledne. Zahleděl se z ní na svou ženu, která poklízela okolo. Zdála se mu

ještě ošklivější než obvykle. Jako by ji to vedro vysušovalo, vysávalo z ní poslední zbytky všeho pěkného a naopak z ní vytahovalo na povrch to nehezke a zlé. Otočil se k ní zády. Nač se dívat, jak sbírá talíře ze stolu, od kterého jedovatými řečmi vyhnala syna? Nač vstávat? Lepší ležet než se nechat podpírat a vést jako nemohoucí stařec. Proč by se měl nechat vyvést ven, jak mu neustále Václav nabízel? Jaký by to mělo smysl? Aby tam seděl na lavičce jako zdechlina a zíral otevřenými vraty do dálky na vysušená pole? Na vychrtlý dobytek, pro který není dost vody?

Strouha protínající vesnici na půl, v jejímž vodním proudu si kdysi hrál stejně jako všichni kluci z okolí, jako jeho táta i jeho děda, se v těch dnech změnila ve vysušenou rozpraskanou rýhu. Působilo to, jako by se vesnice suchem a vedrem rozpůlila a rozpadla na dvě části. A ono to tak bylo. Černá prasklina v šedé vysušené půdě se dala považovat za symbol rozdělení obce na dva nesmiřitelné tábory. Na ty, kteří říkali, že všichni pochcípají, a na ty, kteří jim nadávali, že nemají vyvolávat paniku, protože Sovětský svaz pošle tuny obilí. Tam ho mají nadbytek, tam mají všeho nadbytek, oni nás vždycky zachrání, tvrdili.

„Nemáme, opravdu nemáme!“ křikl Václav, zabouchl vrata a vztekle kopl do kýblu, který ležel opodál.

U statku se několikrát do týdne někdo objevil a ptal se, zda nemají to či ono. Vajíčka. Sádlo. Maso. Mouku. Lidé přijížděli z daleka a odmítali si nechat vysvětlit, že doba, kdy na vesnici bývalo jídla dost a sedláci ho ochotně prodávali, je pryč. Mnozí z těch, kteří klepali na vrata statku, k Najzarům jezdívali za války. Tehdy se vědělo, že se u nich vždy dá něco koupit. Sice si za maso, mléko či vajíčka stejně jako další sedláci z okolí nechávali platit

zlatem, hodinkami, stříbrnými příbory, látkami nebo cigaretami, ale lidé to ochotně dělali, protože pokud nakupovali u nich, nehrozilo, že je pak cestou zpět na nádraží zastaví hlídka, zboží jim zabaví a zatkne je, což se při odhalení takového tajného kšeftování s jídlem běžně stávalo. Nakupovat u Najzarů však bylo relativně bezpečné, protože bylo všeobecně známo, že sedlák Najzar každý týden vyrazí s vozem plným jídla k sídlu nejbližší německé posádky.

Jenže rok 1947 byl mnohem horší než roky válečné. Václav měl strach, že rodina nebude mít co jíst. Proto přestal prodávat, dělit se s ostatními. Proto je hnál od vrat, jako by šlo o otravné hladové psy. Dovedl si spočítat, že v zimě nebude co dát žrát dobytku. Nebyla tráva, nebylo obilí, nebylo ovoce, nebyla zelenina. Bylo jen sucho. V novinách se psalo, že takové sucho nebylo pět set let.

Lipka se procházela loukou, která by tou dobou bývala modrá. Najzarovi byli jediní široko daleko, kdo každý rok seli len, a Lipka se dávno před tím, než se seznámila s Václavem, chodívala dívat na obrovskou rozkvetlou plochu blankytně modré barvy splývající s oblohou. A loni, po svatbě, tam chodili spolu, bylo to jejich tajemství, jejich společný krásný modrý svět.

Statek Najzarů měla v paměti odjakživa spojený s výraznými barvami. Vždy když kolem něj procházela, ještě v době, kdy Václava neznala, líbilo se jí, že jeho budovy byly čisté, bílé, že v oknech zářily mimořádně velké, výrazně červené muškáty. A pole i louky v okolí dostávaly v různých ročních obdobích barvy tak krásné, až přemýšlela, zda jsou hezčí ty, na nichž kvetl len, nebo ty zlaté,

posypané modrými chrpami a rudými máky, nebo je naopak lepší počkat si na krásu ze všech krás největší, na období, kdy okolí ovládá barva ani ne růžová, ani ne červená, ani ne fialová, ale jakási jejich směs, těžko popsatelný odstín, který má jen kvetoucí jetel.

Jenže tento rok krajina žádné barvy neměla. Vše bylo jen žluté a šedivé. Rostliny uschly dříve, než dostaly šanci vykvést. A všude bylo zvláštní ticho. Včely nebzučely, neměly důvod, neměly se na co snášet.

Přišlo září, ale sucho nepomíjelo a vedra neustávala. Lipka s Václavem chodívali v noci k řece. Byla téměř vyschlá, ale kameny přece jen trochu chladily. Lehávali na nich celé hodiny, dívali se na hvězdy a mlčeli. Bylo jim tak horko, až měli pocit, že každé slovo, které se pokusí vyslovit, z nich vysaje trochu síly. A tu bylo třeba šetřit. Proto Lipku překvapilo, když Václav promluvil.

„Já jsem říkal, že je máme ještě nechat v zemi. Já to věděl. Jsem takový idiot.“

„Co se stalo?“ zeptala se.

„Matka tvrdila, že máme sklidit brambory co nejdříve, jsou malé a seschlé. Jestli je necháme v zemi, scvrknou se ještě víc a nebude z nich nic. Jenže ony v té horké půdě nasály spoustu tepla. A to se z nich teď ve sklepě uvolňuje. Sklepy ale nejsou tak chladné jako dřív, stěny natáhly vedro, udrží se v nich ještě měsíce, takže i kdyby se teď ochladilo, budou pořád horké. To znamená, že brambory se v nich zapárují. Hnijí, kazí se. Jsou nejen malé, ale teď už i černé a páchnoucí. Budeme je muset všechny vynést, rozložit je venku, jinak nám zplesniví úplně. Už tak jich bude málo, sotva na povinné dávky, ani pro nás nezbyde. Začínají chodit kontroly. Jak neodevzdáme dávky, zaměří se na nás, budeme mít potíže,“ vysvětlil.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Takové velké štěstí.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.